

ศึกษาสภาพการนิเทศภายในตามทฤษฎีของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2

A STUDY OF INTERNAL SUPERVISION OF TEACHERS IN WANGSAMMOR SCHOOL
NETWORK GROUP 3, UDORNTHANI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ธัญรดา นาคม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในตามทฤษฎีของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผนนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการควบคุมการนิเทศ และด้านการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศ ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ครูที่สอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการนิเทศภายในตามทฤษฎีของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผนนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการควบคุมการนิเทศ และด้านการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการควบคุมการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

Abstract

The aim of this research was to study an internal supervision of teachers in Wangsammaor School Network Group 3, Udonrthani Educational Service Area Office 2, in four aspects: an internal supervision planning, an internal supervision practice, an internal supervision control, and an internal supervision assessment. The population of the study comprised 104 teachers in Wangsammor School Network Group 3, Udonthani Educational service Area Office 2. The instrument used for collecting data was questionnaire. The statistic used for data analyzing consisted of percentage, mean, and standard deviation.

As a result of the data analysis, the following were found:

Holistically, internal supervision of teachers in Wangsammor School Network Group 3, Udonrthani Educational Service Area Office 2 was at a moderate level. Considering each aspect, it was found that all aspects of the internal supervision were at a moderate level. Moreover, it also found that the internal supervision practice and the internal supervision control were aspects with the highest mean, whereas the internal supervision assessment was an aspect with the least mean score.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นภารกิจทางสังคมที่มีหลายจุดมุ่งหมาย เช่น เพื่อการสร้างคนให้เป็นคนดี ให้เป็นคนที่มีวัฒนธรรม เป็นคนที่มีความสามารถประกอบอาชีพ และดำรงตนได้อย่างเหมาะสมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงแทบทุกด้านอย่างรวดเร็ว (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 151) จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพมีคุณสมบัติมีความรู้ความสามารถ ตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการการศึกษาจึงเป็นแนวทางอย่างหนึ่งที่จะเพิ่มพูนสติปัญญาและบุคลิกภาพของคน และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า สามารถแข่งขันกับนานาประเทศ ซึ่งเห็นได้จากประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาสูง จึงมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีคุณภาพที่ดีมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แตกต่างจากประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาต่ำ ทำให้อยู่กันอย่างแร้นแค้น จึงนับได้ว่าการศึกษาเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญในการพัฒนาชีวิตประชากรและประเทศชาติ การศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความก้าวหน้ามากที่สุด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 5) นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางการศึกษาที่ ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการ และฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และได้เรียนรู้จากประสบการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544: คำนำ) ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาเกิดผลดีและมีคุณภาพตามความมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้ จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการ และการดำเนินการของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนนั้นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการนำนโยบายทางการศึกษา นำหลักสูตร ไปปฏิบัติ เพื่อให้บังเกิดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียนโดยตรง โรงเรียนจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเป้าหมายดังกล่าว และการที่โรงเรียนจะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ก็ต้องขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการและระบบนิเทศการศึกษาเป็นสำคัญ

การบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษามีความหมายใกล้เคียงกันมาก คือ มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการและขั้นตอน ลักษณะงานของทั้ง 2 ฝ่าย ก็มีความคล้ายคลึงกัน เป็นงานที่คู่กันการศึกษาจะมีความเจริญก้าวหน้าไม่ได้ หากขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ด้วยเหตุนี้การบริหาร จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างมากระหว่างการนิเทศการศึกษา (กิตติมา ปรีดีติ. 2532: 302) เพราะสิ่งที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงคือ "การนิเทศ" ดังเป็นที่ยอมรับกันในปี ปัจจุบันว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งหมด ดังนั้น ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ใดก็ตามผู้บริหารสามารถใช้ "การนิเทศ" เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบริหาร "การนิเทศ" จึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารไม่อาจหลีกเลี่ยงได้และต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. 2538: 1)

ในทางปฏิบัติ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้การนิเทศภายในบรรลุผลและเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ (ซารี มณีศรี. 2542: 52-53) การนิเทศการศึกษา จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะสนับสนุนระบบการบริหารการศึกษา ในการศึกษาที่จะต้องให้ ครู อาจารย์ ได้ปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและส่งผลประโยชน์ต่อการเรียนเป็นสำคัญดังนั้นการที่จะให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาครูอาจารย์ให้มีประสิทธิภาพ โดยการนิเทศการศึกษาดังกล่าว ณ ที่ใดมีสอนที่นั้น มีการนิเทศ (ซารี มณีศรี. 2542: 2) คำกล่าวนี้ ตรงกับความหมายของการนิเทศที่เน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในด้านการสอนให้ดีขึ้น เนื่องจากการนิเทศคือกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ ผลสูงสุดในการเรียนของผู้เรียน (สงัด อุทรานันท์. 2529: 7)

การนิเทศการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การนิเทศภายนอกโรงเรียน ได้แก่ การนิเทศที่ได้รับจากหน่วยงานศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารการศึกษาระดับต่างๆ ที่อยู่ภายนอกโรงเรียนและการนิเทศภายใน ได้แก่การนิเทศที่เกิดจากการดำเนินการของบุคคลภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้มีประสบการณ์ ทำหน้าที่นิเทศครูในโรงเรียน ทั้งนี้ การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน จะต้องคำนึงถึงการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน งานนิเทศภายในโรงเรียนและกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน (นิเวศน์ คิตยว. 2542: 2) นอกจากนี้เมื่อกระทำการนิเทศแล้วจะต้องได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ซึ่งถือเป็นหัวใจของ การนิเทศ 4 ประการคือ พัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ (กิตติมา ปรีดีติติก. 2542: 306)

กลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 เป็นกลุ่มโรงเรียนซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนได้เล็งเห็นว่าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องพัฒนาจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านบุคลากรครูที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีคุณภาพพระคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการสอนของครูจึงต้องได้รับการพิจารณาอยู่ตลอดเวลา ดังที่ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2540: 18) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพครูจึงสมควรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ และการพัฒนาครูก็สามารถทำได้ด้วยกันหลายวิธีวิธีเฉพาะเพียงการศึกษาอบรมเท่านั้น และซารี มณีศรี. (2542: 19) กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นอีกวิธีการหนึ่งเพราะการนิเทศ คือ การแนะนำซึ่งกันและกัน วางแผนงานร่วมกัน ปรึกษาหารือกันและกัน เพื่อหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ผู้วิจัยจึงมองเห็นปัญหาของการนิเทศภายใน ซึ่งอาจเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญ ต่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ทราบ การนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้ ผลของการศึกษาค้นคว้านี้ไปใช้ เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจการนิเทศภายในโรงเรียนอันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้ ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในตามทรรศนะของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผนนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการควบคุมการนิเทศ ด้านการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการนิเทศภายในตามทรรศนะของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผนนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการควบคุมการนิเทศ และด้านตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 104 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เน้นแบบสอบถามการนิเทศโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการควบคุมการนิเทศ และด้านการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน กำหนดไว้ 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โขแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของครูมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และวิทยฐานะ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 มีลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ คือ พอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตอนที่ 3 เป็นแบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

สภาพการนิเทศภายในตามทรรศนะของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับโดยรวม โดยด้านการปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการควบคุมการนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อภิปรายผลการวิจัย

การนิเทศภายในกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 ได้มีการวางแผนการนิเทศใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีการปฏิบัติตามอย่างต่อเนืองมีแผนงานและกระบวนการในการดำเนินงานที่ชัดเจนและปฏิบัติตามแผนควบคุมและประเมินผลโดยครูมีส่วนร่วม โดยยึดหลักการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมหรือได้แสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน

นอกจากนี้อาจเป็นเพราะครูได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่ตนเองต้องรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรเพราะการจัดกิจกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของ

ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544: 4) ครูจึงเห็นประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียนที่สามารถช่วยเหลือให้ครูได้ปรับปรุง กระบวนการหรือวิธีจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการของผู้เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ครูและผู้บริหารในการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ อันสูงสุด ของผู้เรียน (สัจจ อุทรานันท์. 2530 18) ดังนั้น เมื่อผู้บริหารและครูเข้าใจหรือมีการรับรู้ในความสำคัญของการจัดให้มีการนิเทศภายใน โรงเรียนโดยแต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนรับผิดชอบ ก็น่าจะทำให้เกิดความพึงพอใจกับทุกฝ่ายดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 128–135) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงาน คือ ความเข้าใจกันระหว่างผู้บริหารกับพนักงานความเข้าใจอัน ต่อกันย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคานิเทศภายในในกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า การ นิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน รวมถึงขั้นตอนการ ดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในทั้ง 4 ขั้นตอน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้ที่ตรงกันและได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน
2. ผู้บริหารควรปรับปรุงรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น เข้าร่วม ปรีกษาหรือในการวางแผนและการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลดีต่อ คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคานิเทศภายในโรงเรียนของครูในกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 เพื่อจะนำผลมาปรับปรุงพัฒนาจัดการ นิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
2. ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบ ความสำเร็จ

บรรณานุกรม

- กิติมา ปรีดีดีล. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรพาพัฒนา.
- _____. (2542). ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชนะการพิมพ์.
- จำรัส นองมาก. (2532, พฤษภาคม). "15 คำเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน". วารสารการศึกษาเอกชน. 2(14): 27–32.
- จรี จันท์เจริญ. (2539). การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ซารี มณีศรี. (2542). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ โสภณการพิมพ์.
- ชินวงศ์ ศรีงาม. (2536, กันยายน). "การประเมินการสอนของครู". วารสารการศึกษาเอกชน. 5(48): 23–26.
- เดือนใจ แก้วโอภาส และคณะ. (2538). ชุดฝึกอบรมการนิเทศการศึกษาเรื่องการสร้างสื่อเครื่องมือและพัฒนาวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ถิรพล วัฒนประดิษฐ์. (2525). การบริหารงานบุคลากรภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กราฟฟิกอาร์ต.
- นพพร บุญจิตตกุล. (2534). หลักการบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: บพิตรการพิมพ์.
- นริศรา อุปกรณ์ศิริการ. (2542). การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- นาฏเฉลียว สุมาวงศ์ และคณะ. (2516). เอกสารประกอบการเรียนวิชาการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม
- นิกร เพ็ญเวียง. (2538, กรกฎาคม-กันยายน). "การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียน." สารพัฒนา หลักสูตร 14(122): 47–51.

- นิเวศน์ คิตยาว. (2538). ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- บันลือ พุกกะวัน และ วรณพร ภิรมย์รัตน์. (2535). การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ประภาพรณ เล็งวงศ์. (2534). คู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ. สมุทรปราการ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา.
- ประภาส ไชยมี. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านนาจวน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม. บริหารการศึกษา). มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสาน โจรนคุณธรรม. (2540). กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐาน สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยโสธร. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุโรจน์. (2535). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซท.
- พิชชาภรณ์ อิงคามระชร. (2532). ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความพึงพอใจในงานของหัวหน้าภาควิชาในสถานศึกษาพยาบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารภาควิชา. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญใจ แจ่มเงิน. (2546). สภาพและความต้องการนิเทศภายในของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนนครเจดีย์จังหวัดลำพูน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม.). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). การนิเทศการศึกษา: ทฤษฎีการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2540, เมษายน). "การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา" การศึกษาตลอดชีวิต. 19(2): 18-23.
- เมธี ช่าง. (2544). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538) PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: อาร์ตกราฟฟิค.
- _____. (2530). หลักการนิเทศการศึกษา กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิต บุราณี. (2546). การปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม. บริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระพล บดีรัตน์. (2543). PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สงัด อุทรนันท์. (2529). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม
- _____. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม
- สมยศ เพ็งผลา. (2546). การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนคำเม็กวิทยา ตำบลแขวงบาดาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมานจิต พงษ์สมาน. (2542). การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สันติ ธรรมบำรุง. (2539). หลักการนิเทศการสอน กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). คู่มือนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สิทธิชัย เวชสุวรรณ. (2541). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่องานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สุดาวรรณ พานิชสุขไพศาล. (2539). ความพอใจของครูที่มีต่องิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือข่ายปอ ดอ ชาร์ต. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สุเทพ เมฆ. (2540, พฤศจิกายน). "การนิเทศภายในโรงเรียน" การศึกษาเอกชน. 7(70): 46-48.
- สุนันทา เทพพิทักษ์ (2548). การนิเทศภายในโรงเรียนนาขานุสรณ์ บางแค. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สุวิชัย แก้วอำไพ. (2544). *ภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทยปริญญา นิพนธ์* กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อาคม จันทรสุนทร. (2533). "การนิเทศภายในโรงเรียน" ในเอกสารสัมมนาการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศ **ไทย**. กรุงเทพฯ: **ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะ** **ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. ถ่ายเอกสาร
- อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. (2536, เมษายน-พฤษภาคม). "การนิเทศภายใน: ภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ" *วารสารพัฒนาหลักสูตร*. 12(114): 57-63.
- อุทัย บุญประเสริฐ; และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์. (2538). *หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- Briggs, Thomas H; & Justman, Joseph. (1952). **Improving Instruction through Supervision**. New York: The Macmillan Co.
- Clark, Ann T. (1998). An Exploration of Combined Distance and Direct Supervision Experiences. **Dissertation Abstracts International**. 64(3): 4367-A.
- Collins, James. (2003). **Separation of Low-Molecular Mass Organic Acid-Metal Complexes by High-Performance Liquid Chromatography**. *J. Chromatogram. A*. 1059(1-2): 1-12.
- Good, Carter. V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw Hill.
- Hoy, W K; & Forsth, P. B. (1986). **Effective Supervision: Theory into Practice**. New York: Random House Hunter.
- Lovell, John T.; & Wiles, Kimball. (1983). **Supervision for Better Schools**. Michigan: Prentice-Hall.
- Goldhammer, Robert K. (1980). **Clinical Supervision: Special Methods for the Supervision of Teachers**. New York: Holt, Rinehart, and Winston, Inc.